

Harderwijk

Grote Kerk

Bätz-orgel

Orgelconcerten 2021

programmaboekje

De Orgelserie 2021

08 juli:	Manuel Tomadin
15 juli:	Erik-Jan van der Hel
22 juli:	Geert Bierling
29 juli	Sietze de Vries
05 augustus:	Willem van Twillert
12 augustus:	Gerrie Meijers
19 augustus:	Gerben Mourik
26 augustus:	Jaap Zwart

Aanvang van de concerten: **20.15 uur**

Toegang: € 8,-

Orgelcommissie van de Hervormde Gemeente Harderwijk:

H. Eijsenga, secretaris

Hoogstraat 25

BR Harderwijk

tel: 0341 - 417514

E-mail: heijsenga@hetnet.nl

Website: **www.Harderwijk-orgel.nl**

Facebook: Harderwijk Bätz-orgel

- Parkeren is tijdens de orgelconcerten mogelijk op het Kerkplein.
- Het maken van geluidsopnamen kan alleen in overleg met de Orgel commissie.

Orgelserie 2021

Veertig jaar geleden was 9 juli 1981 de begindatum van de zomerconcertseries in Harderwijk. Organist was toen Aad van der Hoeven en het eerste stuk dat hij speelde was Intrada psalm 19 van B. Marcello. We zijn nu meer dan 300 concerten, veel organisten en nog meer componisten verder, en met dankbaarheid constateren we dat veel mensen er plezier aan beleefd hebben en nog steeds beleven.

En dan dit jaar: De twee vorige jaren was het aantal concerten gering: 2019 vanwege restauratie van de kerk, en 2020 vanwege corona. Slechts 3 concerten vonden doorgang, waarvan 2 vorig jaar ook gestreamd zijn. Maar dit jaar hopen we weer acht concerten te houden met die organisten die ook vorig jaar al uitgenodigd waren. De enige echt 'nieuwe' is de uit Italië afkomstige Manuel Tomadin, expert in de muziek uit de Barok. Maar op ons verzoek heeft hij een programma samengesteld met Italiaanse muziek door de eeuwen heen. De andere organisten speelden al eerder en soms ook al veel vaker in Harderwijk.

Ondanks de vele voorafgaande concerten zijn er ook dit jaar weer veel composities die niet eerder gespeeld zijn tijdens de zomerseries; soms van bekende componisten (Buxtehude, Vivaldi), soms van mensen, waar u (net als ik) misschien nooit eerder van hebt gehoord (Césare Borgo, Hans-André Stamm).

Psalmbewerkingen zijn dit jaar goed vertegenwoordigd. En dan gaat het vooral om werken uit de 20e, 21e eeuw: Arie Keijzer, Erik-Jan van der Hel en Geert Bierling.

En ja, bij zoveel 'nieuwe' muziek is er minder ruimte voor andere: de Franse muziek ontbreekt dit jaar volledig, hoewel we in het laatste concert met orgel- en pianomuziek van Hendrik Andriessen en leerlingen wel in Franse sferen verkeren.

Van harte hopen we dat u als vanouds (of voor het eerst) weer kunt genieten van de klanken van het Harderwijker Bätz-orgel.

Henk Eijsenga

De met * aangegeven stukken worden voor het eerst in de zomerseries op dit orgel gespeeld.

8 JULI

MANUEL TOMADIN

1.*	Toccata primo per organo
Uit II boek van Toccata	G. Frescobaldi
1583 – 1643
2.*	Canzon “La Lucina”	C. Borgo
Ca 1560/65 - 1623
3.*	Sonate voor klavier
Uit opus 5 nr 7 van A. Corelli
Vivace – Allegro – Sarabanda – Giga	D. Zipoli
1688 - 1726
4.*	Concerto della Stravaganze in d minor
Uit Manuscript “Anne Dawson’s Book”, 1720
Allegro – Largo - Allegro	A. Vivaldi
1678 - 1741
5.*	Sonate opus 2 nr 5 in g minor
Preludio - Allegro - Adagio - Allegro - Sarabanda	G.B. Martini
1706 - 1784
6.*	Sonate VI in e minor	B. Galuppi
1709 - 1785
7.*	Offertorio – Elevatione – Consumatione
Uit “Attila” Per	G. Verdi
1813 - 1901
8.*	- Exaltabo Deum
- Jesu tibi sit Gloria	L. Molino
1916 - 2012
9.	Scherzo in g minor
Opus 49 nr 2	E. Bossi
1861 - 1925
-
-

Met Girolamo Frescobaldi zitten we vroeg in de tijd: de overgang van de Renaissance naar de Barok. Hij was organist van de St. Pieter in Rome en hoforganist bij Ferdinand II van Toscane. De invloed van Frescobaldi op de klaviermuziek is groot geweest, enerzijds door uitgave van eigen werken en anderzijds door leerlingen die van verre naar hem toe kwamen, o.a. Johan Jacob Froberger. Zijn belangrijkste werk is de ‘Fiori Musicali’(1635), met liturgisch gearde orgelcomposities. Daarnaast schreef hij Ricercari, Toccata’s enz. voor klavier alsmede vocale werken. (PS. De eigenaren van het wijnhuis Frescobaldi zijn afstammelingen van de componist)

Van Cesare Borgo is niet zo veel bekend. Hij was jarenlang organist van de Dom in Milaan, waar hij het 24 voets Antegnati orgel bespeelde. Als componist zijn verschenen van hem de zeg maar typisch katholieke kerkelijke werken als een Missen, Magnificat, Pater Noster en Litanies; voor klavier een aantal Canzona's.

Domenico Zipoli studeerde bij Scarlatti en Pasquini en werd organist van de Basiliek van Santa Maria in Trastevere, de oudste Mariakerk van Rome. Later werd hij Jezuïet en vertrok naar Argentinië, waar hij in Cordoba overleed. Hij schreef een aantal kerkelijke werken (Missen en Psalmen) en muziek voor klavier. In 1716 verscheen zijn bundel 'Sonata d'Intovolatura per organo e cimbalo'. (Intovolatura is een bewerking van een vocaal of instrumentaal stuk voor klavier of luit)

Antonio Vivaldi, tijdgenoot van JS. Bach, is natuurlijk zeer bekend, bv vanwege zijn 'de 4 jaargetijden' en het 'Gloria', en natuurlijk de vele viool- en andere concerten. Ook bij Bach was Vivaldi goed bekend. Een aantal concerten van hem bewerkte Bach voor orgel of klavecimbel (12 aug.). Het "Anne Dawson's Book" is een van de belangrijkste manuscripten voor klaviermuziek uit de 18^e eeuw. Het is gedateerd in 1716 en bevat o.a. een 11-tal Concerti Grossi van Vivaldi en een aantal werken van anderen (zie ook 15 juli: Anna van Soldt manuscript).

Giovanni Battista Martini, ook wel bekend als Padre Martini, werd geboren in Bologna en bleef daar het grootste deel van zijn leven studeren en werken, o.a. als kapelmeester van de Basiliek van San Francesco. In zijn tijd werd hij zeer geacht als musicus en vooral als docent. Veel van zijn kerkelijke werken zijn verloren gegaan. Voor instrumenten schreef hij 12 'sonates 'd intovolatura' en Zes 'Sonates per l'Organo ed il Cembalo' (1747)

Guisseppi Verdi was en is natuurlijk de man van de opera's als Nabucco, Attila, Macbeth, Aida, enz. Maar hij was ook organist: op 10-jarige leeftijd werd hij dat al van de kerk in zijn geboorteplaats Le Roncole. Bij de komst van de Romantische opera werden veel orgels getransformeerd tot orkesten met speciale registers als bv drums, hoorns etc. Verdi en collega's vonden het leuk om na de kerkdienst kleine concertjes te improviseren, waarbij ze gebruik maakten van fragmenten van hun eigen opera's (zoals hier Attila).

Luigi Molfino werd geboren in Lugano en studeerde aan het Giuseppe Verdi Conservatorium in Milaan, waar hij later docent orgel werd. Ook doceerde hij orgel, harmonie en compositie aan het Pauselijk Ambrosiaans Instituut voor Heilige muziek. Hij werkte met veel enthousiasme mee aan de vernieuwingen van de mis in de vorige eeuw, die de liturgie veel dichterbij de mensen moest brengen. Zijn bekendste compositie (voor koor) 'O Sacrum Convivum' is daar een voorbeeld van. Behalve vocale muziek schreef hij ook muziek voor orgel zoals Exaltabo Deum (verheerlijk God) en Jesu tibi sit Gloria (Glorie aan Jezus).

Marco Enrico Bossi was een van de grootste orgelvirtuozen van zijn tijd en een voorvechter van een heroriëntatie en hervorming van de Italiaanse orgelbouw en -muziek. Hij werd geboren in Salò (Gardameer) en studeerde in Bologna en Milaan. Bossi was o.a. werkzaam als organist (Como) en docent (Napels, Bologna en Rome). Hij schreef kerkmuziek, opera's, en heel veel orgelwerken. Zijn Scherzo wordt ook nu regelmatig uitgevoerd (in het verleden o.a. door Willem van Twillert in Harderwijk).

15 JULI

ERIK-JAN VAN DER HEL

1.	Preludium in D
BuxWV 139	D. Buxtehude
1637 - 1707
2.	“Allein Gott in der Höh sei Ehr”	J.P. Sweelinck
1562 - 1621
3.*	Divertimento 4
- Allegro moderato
- Andante
- Menuet-Trio	J-B.J. Boutmy
1725 – 1782?
4.*	Twee Interludes	H. Schroeder
1904 - 1984
5.*	Zes psalmbewerkingen
Ps 6, 8, 25, 47, 65 en 98	E-J. van der Hel
1967
6.*	Partita “Wenn wir in höchsten Nöten sein”
Koraal en 8 variaties	E-J. van der Hel
7.*	Canzona	J.K. Kerll
1627 – 1693
8.	Preludium en Fuga in C
BWV 547	J.S. Bach
1685 - 1750
-
-

Het is dit jaar 400 jaar geleden dat Jan Pieterszoon Sweelinck is overleden, misschien wel Neêrlands beste componist aller tijden. In het land is en wordt daar de nodige aandacht aan besteed. In Harderwijk is dat deze zomer beperkt tot een tweetal werken. Sweelinck was organist, klavecinist, pedagoog en componist en ook nog goed bekend met de orgelbouw. Geboren in Deventer verhuisde hij met zijn ouders op 2-jarige leeftijd naar Amsterdam, waar zijn vader organist van de Oude Kerk werd. Daar kreeg hij later les van zijn vader en van diens opvolger, Cornelis van Boskoop. Er is twijfel of Sweelinck ook nog in Italië heeft gestudeerd bij Zarlino. Hij was in ieder geval zeer goed bekend met diens leerboeken. De reputatie van Jan Pieterszoon was al gauw zeer groot, zowel bij de elite van die tijd als bij (buitenlandse) musici. Duitse organisten als Scheidt, Scheidemann en Praetorius

gingen bij hem in de leer. Via deze leerlingen vormde Sweelinck min of meer de basis van de Noord-Duitse (orgel)Barok, die culmineerde in JS. Bach.

Als componist maakte Sweelinck bewerkingen voor koor van alle 150 psalmen op de Geneefse melodieën (in het Frans); Voor het klavier componeerde hij veel variatiewerken met daarnaast Toccata's en (Echo)Fantasieën.

Het Preludium van Buxtehude is het enige werk dat dit jaar twee maal weerklinkt. Niet alleen vandaag, maar ook op 29 juli. Maar het is wel mooi om de interpretatie van 2 organisten met elkaar te vergelijken. (Voor info: zie 29 juli)

Boutmy was een familie van Zuid-Nederlandse musici, onder wie de broers Josse en Jacques-Adrien; Jean-Baptiste Joseph is alweer de volgende generatie. Hij is geboren in Brussel maar ging naar Gent als klavierleraar. Daar werd hij ook organist van de St. Baaf Kathedraal. Later was hij organist van de Portugese gezant in Den Haag. Onder zijn werken zijn 6 klavecimbelconcerten en een aantal Divertimenti voor klavecimbel en orgel. Ook schreef hij een korte verhandeling over de Basso Continuo.

Herman Schroeder werd geboren in het Rheinland en bracht daar het grootste deel van zijn leven door. Hij studeerde in Keulen en was daarna actief als organist, dirigent en componist. Hij was (tijdens de oorlog) organist in Trier; na de oorlog was hij docent aan o.a. aan de Keulse Musikhochschule en de universiteiten van Bonn en Keulen. Als componist was hij vooral bezig met de katholieke kerkmuziek, maar daarnaast componeerde hij veel voor orgel. Hij wordt wel gezien als een belangrijke componist uit de vorige eeuw. In zijn muziek combineert hij Middeleeuwse invloeden (Ostinato, Gregoriaans) met 20^e-eeuwse polyfonie. Ook werd hij beïnvloed door de muziek van de iets oudere Paul Hindemith.

Johann Kaspar Kerll was een vertegenwoordiger van wat wel genoemd wordt de Zuid-Duitse Barok, samen met bv Froberger en Muffat. Hij werd geboren in Saksen en studeerde in Wenen. Hij was later werkzaam in Wenen, München en Brussel. Via zijn leerling (?) Pachelbel was hij ook van invloed op JS Bach. In zijn vocale werken werd hij vooral beïnvloed door Heinrich Schütz, in zijn klavierwerken door Frescobaldi (zie 8 juli). Voor klavier (orgel of klavecimbel) componeerde hij o.a. Toccata's, Canzona's en een Passacaglia, die regelmatig op orgel wordt gespeeld.

Erik-Jan van der Hel houdt zich intensief bezig met componeren en richtte daarvoor een kleinschalige muziekuutgeverij op: Rondine-Music. In 2009 kwam het Reil-Orgelboek uit met een aantal werken in 18^e eeuwse stijl. Daarna volgden nog het Ermelo's Orgelboek en bewerkingen over kerstliederen.

De Preludium en Fuga van Bach in de stralende toonsoort C wordt vaak gespeeld en dat niets voor niets. Het beweeglijke Preludium met zijn opgaande lijn in de manualen en de kenmerkende thematiek in de pedalen (zie notenvoorbeelden achter in dit boekje) komt vlak voor tijd helemaal tot stilstand om vervolgens weer prachtig naar het einde te bewegen. Het fugathema telt één maat, maar er gebeurt van alles mee. Pas tegen het einde komt het pedaal er in, die het thema 2 x zo langzaam laat klinken en vervolgens ook nog in de omkering laat horen. Het is bij Bach niet altijd zo, maar in dit geval vormen Preludium en Fuga één geheel.

22 JULI

GEERT BIERLING

“King David S(w)ings his song”

1.	“The arrival of the Queen of Sheba”
Ouverture uit oratorium “Solomon”	G.F. Händel
1685 - 1759
2.	Passacaille & Menuetto
Uit Orgelconcert opus 7 nr 5	G.F. Händel
3.*	Drie Koraalbewerkingen
- Sinfonia psalm 8
- Koraaltrio psalm 23
- Sinfonia psalm 82	G. Bierling
1956
4.*	Concerto Grosso
Opus 3 nr 2
- Ouverture – Allegro – Affetuoso – Presto – Borea	Pieter Hellendaal
1721 – 1799
5.	Andante
Uit Orgelconcert opus 4 nr 1	G.F. Händel
6.*	Twee Koraalbewerkingen
- Koraalfantasie psalm 149
- Koraalvoorspel psalm 65	G. Bierling
7.*	Koraalfantasie psalm 8
“King David s(w)ings his song”	G. Bierling
-
-

Georg Friedrich Händel is in hetzelfde jaar geboren als JS Bach en hun geboorteplaatsen lagen ook niet zo ver van elkaar vandaan, hoewel afstand in de 17^e eeuw natuurlijk wel anders was dan nu. Maar hun ontwikkeling en hun muziek is totaal anders. Bach was vooral autodidact, bleef in Duitsland en strak in de Barokstructuur en ook veelal in de kerkmuziek. Händel ging al jong naar Italië, kwam daar met heel andere werelden in aanraking, ging naar Londen en boekte daar grote successen met opera's en later met de oratoria. Kerkmuziek vind je bij Händel niet zoveel, en vooral dan nog in zijn jonge jaren (Brockespassion), hoewel hij ook later wel psalmbewerkingen schreef (voor de hertog van Chandos). En voor orgel als solo

instrument, daarvan is van Händel heel weinig bekend, hoewel hij zelf een uitstekend organist was. Maar ja, Händels wereld lag meer in de concertzalen.

Handel werd geboren in Halle, niet ver van Leipzig, in een familie zonder muzikale traditie. Z'n vader was kopersmid. En hoewel de kleine zeer muzikaal was, moest de Hertog van Weißenfels er aan te pas komen om hem in de leer te doen bij Friedrich Zachov, organist in Halle (15 aug). Na een jaar Hamburg trok Händel naar Italië, waar hij in Florence en Rome grote successen boekte. Na een tussenjaar in Hannover ging hij in 1712 definitief naar Engeland, waar hij in 1727 zelfs staatsburger werd. Zo rond 1740 was de tijd van zijn opera's ten einde, maar wist hij nieuwe successen te boeken met de oratoria. En daar komen ook de concerten voor orgel en orkest ter sprake. Voor de pauzes in zijn oratoria (en misschien ook al tijdens de opera's) schreef Händel deze concerten voor orgel en een klein orkestje, bestaande uit enkele strijkers en blazers, waarbij Händel vaak zelf de solist was.

Al tijdens Händels tijd was het gebruikelijk dat instrumentele composities werden bewerkt voor orgel (of klavecimbel). De uitgevers vader en zoon Walsh hadden er een dagtaak aan. Ook in latere tijden werden de concerten bewerkt door grootheden als bv Marcel Dupré en anderen. Geheel in die traditie bewerkte Geert Bierling de Concerti Grossi opus 3 voor orgel solo en heeft hij die op CD gezet. Overigens, ook geheel volgens de gewoonten van die tijd, maakte Händel van zijn eigen werken gebruik om die te bewerken voor andere instrumenten (fluit, harp).

Zo bekend als Händel is, zo onbekend is misschien Pieter Hellendaal. Hij werd geboren in Rotterdam, maar verhuisde al snel. Op 10-jarige leeftijd werd hij organist van de Nicolaïkerk in Utrecht. Op 15-jarige leeftijd ging hij naar Italië waar hij tot 1743 bleef en een tijd lang studeerde bij Giuseppe Tartini. Terug in Nederland kwam een muzikale loopbaan maar moeizaam op gang en rond 1750 vertrok hij naar Londen waar hij zich vestigde als vioolvirtuoos, -pedagoog en componist. Hij heeft er nog meegewerkt aan een uitvoering van Händels 'Acis and Galatea', waarbij hij in de pauze vioolsolo's vertolkte. Later werkte hij nog in King's Lynn en Cambridge. Hij schreef vocale werken, en een flink aantal composities voor viool (en basso continuo) alsmede een zestal Concerti Grossi.

Rode draad in dit programma zijn de bewerkingen in 18^e en 20^e eeuwse stijl van melodieën uit het Geneefse psalter. Deze koraalbewerkingen zijn de afgelopen jaren verschenen in het Schnitger Orgelboek Vol. 2 en in het onlangs verschenen Marcussen Orgelboek Vol.1. De psalmen vormen al eeuwenlang een ware bron voor muzikale bewerkingen. Ze werden vroeger vaak gezongen in de katholieke vespers en werden dan ook op muziek gezet door talloze componisten zoals Monteverdi (Mariavespers: een aantal psalmen en het Magnificat), Mozart (de Confessore, de Dominica) en vele anderen. Ze werden dan veelal aangeduid met de Latijnse namen zoals Dixit Dominus (Ps 110), Laudate Deum (Ps 117) of Jubilate Deo (ps 100). In Engeland worden in de diensten de psalmen onberijmd gezongen, gereciteerd als Chant. Vooral in Nederland zijn de psalmen bekend met hun Geneefse melodieën. JP Sweelinck bewerkte alle 150 psalmen voor koor en die tijd kwamen ook de eerste orgelbewerkingen over psalmmelodieën van bv HendrikSpuy, Antonie Van Noordt. En tot op vandaag toe weten de psalmen en de Geneefse melodieën velen te inspireren in composities en improvisaties.

29 JULI

SIETZE DE VRIES

1.	Brabantsen ronde dans oftewel Brand
Van Soldt manuscript; 16 ^e eeuw	Anoniem
2.	Vater unser im Himmelreich
4 versus	J.P. Sweelinck
1562 - 1621
3.	-* “Jesu wollst uns weisen”
- Preambulum d-moll	H. Scheidemann
ca 1595 - 1663
4.	“Wie schön leucht uns der Morgenstern”
2 versus; BuxWV 223	D. Buxtehude
1637 - 1707
5.	Praeludium D-dur
BuxWV 139	D. Buxtehude
6.*	Improvisatie	S. de Vries
1973
-

Het vermeederen van muziekstukken is tegenwoordig een koud kunstje. Maar in vroeger jaren was dat helemaal niet gemakkelijk. Na de uitvinding van de boekdrukkunst in de 15^e eeuw probeerde men al snel om ook muziekstukken te gaan drukken. Maar het proces met noten en notenbalken was nog niet zo gemakkelijk en het duurde heel wat jaren voordat men zover was. En ook toen was het drukken en uitgeven van muziek nog niet zo gemakkelijk en best duur. Maar niettemin kende de muziekdrukkunst een forse groei. Ook van bv JS Bach is een aantal in zijn tijd gedrukte werken bekend: de Cantate “God ist mein König”, de Clavierübung en de Schübler Choräle. Maar heel veel composities, ook uit Bach’s tijd, zijn ons overgeleverd door het maken van kopieën. En door (meestal bemiddelde) mensen werden deze werken in verzamelingen aangeschaft en gelukkig genoeg is een aantal van die verzamelingen bewaard gebleven. Zo’n verzameling is het ‘Susanne van Soldt-Manuscript’. Het is een handschrift met een aantal werken uit het einde van de 16^e eeuw en bevindt zich nu in een Brits museum. Het werd in 1599 samengesteld door de Antwerpse koopmansdochter Susanne van Soldt en bevat 33 composities over wereldlijke liederen, dansen en psalmen (Geneefse melodie), die toen populair waren.

Jan Pieterszoon Sweelinck (zie ook 15 juli) had een grote expertise op het gebied van orgelbouw. Hij was adviseur of keurmeesters bij heel veel orgels in den lande, o.a. in Deventer, Middelburg, Nijmegen en ook in Harderwijk (1608). Behalve voor schreef hij veel werken voor klavier (orgel of klavecimbel), waaronder een dertiental koraalvariaties over liederen van Luther, psalmmelodieën, en ook wel meer katholieke liederen (puer nobis nascitur, da pacem Dominus)

Heinrich Scheidemann werd geboren in Noord-Duitsland. Zijn vader was organist in o.a. Hamburg en stuurde zijn zoon al vroeg naar Amsterdam. Daar was Heinrich van 1611 tot 1614 leerling van JP Sweelinck, die bij zijn vertrek een canon aan hem opdroeg. Later (1629 of al eerder) werd Scheidemann in Hamburg organist van de Catharinenkirche (een tijd, waarin in meerdere grote Stadskerken van Hamburg de orgels bespeeld werden door leerlingen van Sweelinck: Scheidt, Jacob Praetorius). Scheidemann was vernieuwend als organist en componist, hetgeen gedemonstreerd werd door de grote verspreiding van zijn (gekopieerde) werken. (Daardoor is relatief weinig van zijn werken verloren gegaan). Hoewel hij ook wel wat vocale muziek schreef, was veruit het merendeel van zijn composities voor orgel. Wat zijn orgelkoralen betreft maakte hij onderscheid tussen de wat kortere koraalvoorspelen en de veel langere koraal fantasieën die veel navolging kregen in de Barok (Bruhns, Buxtehude, Lübeck enz). Tot zijn belangrijke leerlingen behoorden Buxtehude (?) en Johann Adam Reincken, die op zeer hoge leeftijd Bach nog heeft horen spelen in Hamburg.

Dietrich Buxtehude vormt de schakel tussen enerzijds Sweelinck en zijn leerlingen en anderzijds JS. Bach. Het is niet zeker, maar wordt wel aangenomen, dat Buxtehude studeerde bij Heinrich Scheidemann in Hamburg. Wel heel zeker is dat JS Bach, toen hij zo'n 20 jaar was en werkzaam als organist in Arnstadt een studiereis maakte naar Lübeck, naar Buxtehude, wiens faam als organist en kerkmusicus (o.a. met zijn Abendmusiken) zeer groot was. In plaats van 4 weken bleef Bach 4 maanden weg!

In zijn orgelwerken heeft Buxtehude de Stylus Phantasticus tot grote hoogte gebracht. Die stijl is rond 1600 in Italië ontstaan en tot in Noord-Europa (Noord-Duitse Barok) doorgedrongen. De Duitse muziektheoreticus Johann Mattheson heeft de S.Ph. als volgt beschreven. *“Want deze stijl is de meest vrije en ongebonden manier van componeren, zingen en spelen die men zich maar kan indenken, (...) dan weer snel, dan aarzelend, soms een- en soms meerstemmig, dan weer voor een korte periode in de maat (...).”* Het Preludium in d is een prachtige demonstratie van deze stijl: Een vrije inleiding, gevolgd door een wat strakke fuga. En daarna vliegt het alle kanten op: snelle en langzame gedeelten, manualiter en met pedaal, en met virtuoze gedeelten er in. De interpretatie vraagt ook nog veel van de organist, want in hoeverre moet je je strak aan de noten houden of kun je, moet je veel vrijheden inbouwen?

WILLEM VAN TWILLERT

1.*	Allemande et Branle de Bourgogne
Anoniem 1571	C. Lely
1956
2.	a* “Herr Gott, dich loben alle wir”
Cantate 130/1; bew. Leonard Morée
b* Adagio ma non tanto
uit sonate voor fluit en klavecimbel BWV 1016
bewerking Willem van Twillert
c Fuga g-moll, BWV 578
d* “Wachet auf ruft uns die Stimme”
Cantate 140/1; bewerking Leonard Morée	J.S. Bach
1685 – 1750
3.*	Scherzo Cats
Uit ‘American Suite’	J. Langlais
1907 - 1991
4.*	Toccata Gaelica	H.A. Stamm
1958
5.	Adoration	J. Langlais
6.*	Toccata Mi Maggiore	R. Renzi
1857 - 1938
-
-

Vanaf 1983 speelde Willem van Twillert 10 keer een concert in Harderwijk en elke keer had hij wel wat bijzondere stukken op zijn programma staan. Deze 11^e keer is geen uitzondering.

Christo Lely is vooral bekend als orgelrecensent van het Dagblad Trouw, maar hij is ook als componist actief. Hij schreef o.a. een viertal dansen gebaseerd op vroege melodieën. Uit zijn voorwoord bij de uitgave van Boeijenga haal ik de volgende tekst: *"Deze vier Renaissancedansen zijn orgelbewerkingen van oorspronkelijke zestiende- en vroeg-zeventiende-eeuwse dans melodieën uit Italië, Frankrijk en Engeland. Ze werden omstreeks 1990 speciaal geschreven voor dansvoorstellingen met orgelbegeleiding, met studenten van de toenmalige afdeling Historische Dans van de Rotterdamse Dansacademie, thans Codarts. Ten behoeve hiervan had dansdocente/choreografe Vera Baris uit zestiende-eeuwse traktaten de*

oorspronkelijke choreografieën gereconstrueerd op de bijbehorende melodieën. De eerste drie dansen waren oorspronkelijk eenstemmige wijsjes, die door mij werden uitgewerkt tot concertante variatiewerken."

Johann Sebastian Bach schreef veel orgelwerken die voor het grote deel zeer regelmatig worden uitgevoerd. De laatste tijd verschijnen (ter afwisseling?) nogal wat bewerkingen van instrumentele of vocale muziek van Bach. Overigens: een ambacht dat Bach zelf veel beoefende o.a. met transcripties van concerten van Italiaanse meesters als Vivaldi en Marcello (zie ook 12 augustus). Het eerste en laatste van de gespeelde Bach werken zijn transcripties van de openingsdelen van cantates, oorspronkelijk voor 4-stemmig koor met orkest. Lennart Morée (1988) studeerde in 2012 cum laude voor zijn masters piano. Hij houdt zich intensief bezig met improviseren en componeren (en bewerken).

Behalve bijna 200 orgelkoralen schreef Bach een fors aantal vrije werken zoals Preludiums/Toccatas en Fuga's, maar ook een wel losse fuga's, waarvan de fuga in g een van de bekendste is met een kenmerkend thema dat goed te volgen is. Waarschijnlijk schreef Bach deze fuga al in Arnstadt, waar hij zijn eerste baan als kerkorganist had (1703 – 1707)

Jean Langlais werd geboren in een dorpje in Bretagne. Op 2-jarige leeftijd werd hij blind door een glaucoom. Hij studeerde aan het Blindeninstituut in Parijs en later bij Marcel Dupré. Tevens volgde hij lessen bij Paul Dukas (compositie) en bij de eveneens blinde André Marchal (improvisatie). Hij was vele jaren lang docent aan het Blindeninstituut en organist van de St. Clothilde, waar ook Franck, Pierné en Tournemire gespeeld hadden. Als concert organist was hij veel gevraagd en hij maakte concertreizen door heel Europa en de VS. Als componist schreef hij kerkmuziek, werken voor orkest en een groot aantal orgelwerken.

Scherzo Cats is een improvisatie op een thema van André Marchal en gereconstrueerd door Langlais zelf als een gift aan Mw. Helen Hewitt, orgeldocent in Texas en katten liefhebber (!). Ze had veel katten met namen gerelateerd aan het orgel zoals Mr. Quintation, Lady Quintadena etc. (toelichting Albert van der Hoeven)

Al op jonge leeftijd (11 jaar) ging de in Leverkussen geboren Hans-André Stamm als orgelvirtuoos op tournee door Europa en 2 jaar later maakte hij zijn eerste LP. Van 1973 af studeerde hij in Luik (bij Hubert Schoonbroodt) en later in Düsseldorf. Momenteel woont hij en is hij werkzaam als freelance concertorganist en componist. De Toccata Gaelica, geïnspireerd door Keltische volksmuziek, is een dans in 5/4 maat en heeft een pakkende melodie.

Hoewel ook de Toccata van Renzi een virtuoos werk is, zijn de verschillen met die van Stamm evident. Remigio Renzi werd geboren in Rome, waar hij zijn leven lang zou blijven. Vanaf 1883 werd hij organist aan de Basilica Vaticana (St. Petrus Dom) en enkele jaren later leraar voor orgelspel, compositie en contrapunt aan het Liceo di St. Cecilia. In zijn tijd was hij één van de invloedrijkste musici in Rome. Hij componeerde veel orgel- en koormuziek, voor het merendeel voor kerkelijk gebruik. Zijn Toccata in E-dur is het nu nog meest uitgevoerde werk. Het is opgedragen aan zijn leermeester Gaetano Capocci.

12 AUGUSTUS

GERRIE MEIJERS

1.	Toccata in C
LV 56	F.W. Zachow
1663- 1712
2.	Adagio in F
Uit Triosonate 3 BWV 527	J.S. Bach
1685 - 1750
3.	Concerto in d
Naar A. Marcello; BWV 974
– (Allegro) – Adagio – Presto	J.S. Bach
4.	Air varié
Variaties op ‘Willem van Nassau’, KV 25	W.A Mozart
5.*	Toccata in G
BuxWV 165	D. Buxtehude
1637 - 1707
6.	Air
Uit Suite 3	G.F. Händel
1685 1759
7.	Toccata in d dorisch
BWV 538/I	J.S. Bach
-
-

Friedrich Wilhelm Zachau (of Zachov), geboren in Leipzig, was een muzikaal wonderkind. Al op zijn tiende speelde hij viool, hobo, orgel en klavecimbel. Vanaf 1684 tot aan zijn overlijden was hij organist aan de Marktkirche in Halle an der Saale, niet ver van Leipzig. Als opvolger had men JS. Bach op het oog, toen in dienst van de hertog van Weimar. Zijn grootste bekendheid heeft Zachau als docent van GF. Händel; daarnaast waren Kirchhoff, Ziegler en Krieger leerlingen van hem. Zachau componeerde cantates (24 overgebleven) en een groot aantal werken voor klavier: Toccata's Preludia, Capriccio's en verschillende orgelkoralen.

Johann Sebastian Bach was achtereenvolgens werkzaam in Arnstadt, Mühlhausen, Weimar, Köthen en vanaf 1723 tot aan zijn dood in Leipzig als cantor van de Thomaskerk. Veel van zijn orgelwerken schreef Bach al voor en tijdens zijn tijd in Weimar, maar de triosonates dateren waarschijnlijk uit Leipzig en heeft hij

geschreven als studiewerk voor zijn zoon Wilhelm Friedrich. Een trionsonate was normaliter een sonate (driedelig) voor twee solo-instrumenten en basso continuo, en Bach vertaalde die naar orgel voor twee klavieren en het pedaal als basso continuo. De Italiaanse muziek van mensen als Vivaldi en Marcello intrigeerde Bach zeer. Hij maakte er uitgebreid studie van en bewerkte de muziek. Enkele concerten daarvan voor orgel en een 16-tal andere voor klavecimbel. In dit geval is het een bewerking van het Concert voor hobo, strijkers en basso continuo van Alessandro Marcello, een Italiaanse edelman (1673 – 1747), die zich bezig hield met wiskunde, poëzie, filosofie en componeren.

De Toccata in d dorisch is zo genoemd omdat men uitging van de toonlaader vanaf d zonder voortekens: de (middeleeuwse) dorische toonladder. Later ontdekte men dat het stuk toch in d-mineur is geschreven. Het thema wordt gepresenteerd en er volgt een doorgaande beweging van zestiende noten met hier en daar klavierwisselingen. Het werk dateert waarschijnlijk uit Bach Weimarse tijd. Er is ook een fuga aan verbonden, maar die is er niet specifiek bij geschreven.

Wolfgang Amadeus Mozart was heel veel, maar geen componist van orgelwerken. De paar orgelwerken die er zijn, waren gecomponeerd voor 'Flötenuhr', een soort mechanisch orgeltje. Voor de toen in opkomst zijnde piano (eigenlijk de voorloper forte-piano) schreef hij veel meer. Ook al heel jong. Van september 1765 tot april 1766 verbleef Mozart in het kader van de 'Europese tournee van zijn vader' (nou ja, geregeld door pa) in Nederland, samen met zijn zusje Nannerl. Hij trad toen ook op voor het hof in Den Haag tijdens festiviteiten rond de inauguratie van Willem V. In Nederland componeerde hij een elftal stukken, waaronder de liedvariaties op Willem van Nassau.

Dietrich Buxtehude werd geboren tijdens de 30-jarige oorlog, waarschijnlijk in Helsingborg, waar hij zijn jeugd doorbracht. Zijn eerste werkzame jaren bracht Buxtehude als organist door in Helsingborg. Vanaf 1668 tot aan zijn dood was hij verbonden aan de Marienkirche in Lübeck, als opvolger van Franz Tunder. Grote bekendheid kreeg hij met zijn 'Abendmusiken' (waar Tunder al mee begonnen was), die hij in de adventstijd organiseerde voor de rijke koopmanselite van de stad. Hij schreef daarvoor speciale (vocale) composities en maakte ook indruk met zijn virtuoze orgel improvisaties. Tot voor enkele tientallen jaren was Buxtehude vooral bekend als orgelcomponist, maar de laatste jaren zijn ook zijn cantates veel bekender geworden. Helaas zijn de composities voor de Abendmusiken voor zover bekend allemaal verloren gegaan.

De Toccata in G is een levendig werk zonder pedaalnoten en is tweedelig te zien met een soort Preludium, gevolgd door een fuga. Met name de fuga is één doorgaande beweging van zestiende noten. Alleen een klein stukje voor het einde is er een maat of 7 waarin de zestienden worden afgewisseld met triolen.

Onder de vele (klavier)werken van Händel is een achttal Klaviersuites, door Händel zelf uitgegeven in 1720. Waarschijnlijk bestonden veel delen al eerder en zijn ze voor de uitgave samengevoegd. Een suite is van oorsprong een reeks dansen, maar Händel ging met die definitie heel vrij om.

GERBEN MOURIK

1.* Concerto in stilo Classico; improvisatie
- Allegro
- Andante
- Rondo	G. Mourik
2.* Preludium, Adagio en Trio	J.G. Vierling
1750 - 1813
3. “Schmücke dich o liebe Seele”
BWV 654 (uit Leipziger Choräle)	J.S. Bach
1685 - 1750
4. Introduction en Passagaglia
Uit Sonate 8, opus 132	J. Rheinberger
1839 - 1901
5.* Drie Psalmen
- Psalm 25
- Psalm 4
- Psalm 27	A.J. Keijzer
1932
6.* Bachorama, improvisatie	G. Mourik
-
-

Johann Gottfried Vierling studeerde aan het Lyzeum in Schmalkalden (in het Zuidwesten van Thüringen) en bleef daar zijn hele leven werken als organist. Hij nam lessen bij Carl Philipp Emanuel Bach en Johann Philipp Kirnberger. Van hem zijn twee handgeschreven boeken met cantates bewaard gebleven. Voor orgel schreef hij een koraalboek met 4-stemmige zettingen, niet te moeilijke koraalwerken en vrije stukken, alsmede een paar leerboeken: ‘*Versucheiner Anleitungzum Präludieren für Ungeübtere*’ en ‘*Allgemein faßlicher Unterricht im Generalbass*’ (Basso Continuo) Zijn muziek is geschreven in de wat galante stijl van de na Bachse periode.

“Schmücke dich o liebe Seele” is een Luthers avondmaalslied, op tekst van Johann Franck en met een melodie van Johann Crüger. Het lied is door veel componisten bewerkt. JS Bach schreef er een koraalcantate over (BWV 180) en een orgelkoraal. Veel orgelwerken van Bach stammen uit zijn tijd in Weimar of al eerder. Ook in Leipzig ontstond er een aantal. Wat hij ook deed in Leipzig was een aantal eerdere versies van koralen reviseren, waarschijnlijk met de bedoeling om ze ook uit

te geven. Deze koralen staan bekend als de ‘Leipziger Choräle’ of ‘de 17 Choräle von verschiedener Art’. Het ‘Schmücke dich’ (Liedboek 2013 lied 376) is een prachtig meditatief koraal met de bewerkte melodie in de uitkomende stem.

Uit mijn jonge jaren herinner ik me nog dat de ‘Cantilena van Rheinberger’ een veel gespeeld (door Feike Asma in de Oude kerk in Amsterdam!) en graag gehoord muziekstuk was. En dat was het dan zo’n beetje wat deze componist betreft. Maar hij heeft natuurlijk veel meer (mooie) muziek geschreven. Josef Gabriel Rheinberger werd geboren in Liechtenstein en toonde al op jonge leeftijd een grote muzikaliteit. Op 7-jarige leeftijd was hij kerkorganist en op z’n tiende ontstond zijn eerste compositie. Hij studeerde aan het Conservatorium in München, waar hij later ook docent werd. Wat later werd hij ‘hofdirigent’ en daarmee verantwoordelijk voor de muziek in de koninklijke kapel. Behalve muziek was hij zeer geïnteresseerd in literatuur en schilderkunst.

Rheinberger werd beïnvloed door componisten als tijdgenoot Brahms, door Mendelssohn en Schubert en vooral door Bach. Hij liet zich eerst ook wel meesleuren in Wagneriaanse sferen, maar mede onder invloed van zijn vrouw nam hij meer en meer afstand van deze nieuwe muzieksfeer. Hij componeerde muziek voor verschillende instrumenten (zelfs 2 opera’s) en een flinke hoeveelheid kerkmuziek (waaronder 12 missen, een Requiem en een Stabat Mater). Maar zijn bekendheid heeft hij vooral gekregen door zijn orgelcomposities: 2 Concerten voor orgel en orkest, Meditaties, Monologen, Fughetta’s en vooral zijn 20 grote orgelsonates. In die sonates is hij vooral streng op de zuiverheid van vorm. De Introduction is een prachtig en lyrisch langzaam deel. Een Passacaglia (van oorsprong een Spaanse dans) is een compositie in driedelige maatsoort. Boven een basthema wordt een aantal variaties gebouwd.

Arie J. Keijzer, geboren in Nieuwe Tonge, studeerde bij o.a. Piet vd Kerkhoff (in Rotterdam) en Siegfried Reda, behaalde de Prix d’Excellence en werd op zijn beurt orgeldocent aan het Conservatorium in Rotterdam, waar hij bijna 30 werkzaam was en vele leerlingen opleidde. Daarnaast was hij jaren organist van de Grote Kerk in Dordrecht en vanaf 1968 de eerste organist van het toen net gereed gekomen Flentrop-orgel in ‘De Doelen’. Keijzer was een uitstekend improvisator en heeft als componist veel werken geschreven, waaronder zes orgelsymfonieën en veel psalmbewerkingen. In 1997 concerteerde hij in Harderwijk.

Improviseren is voor Gerben een belangrijke bezigheid. Hierover laten we hem zelf aan het woord (uit een interview in Orgelnieuws van september 2005): *“Improviseren betekent voor mij: direct communiceren met de luisteraar, hetzij in een kerkdienst, of op een concert, en op die manier hem of haar overtuigen van de muzikale invallen en de momenten van de schoonheid van het instrument. De stijl moet duidelijk en persoonlijk gekleurd zijn, en kan ook bestaan uit contrasterende idiomaten. Bijvoorbeeld zeer oude stijlelementen in combinatie met een ander idioom... Je krijgt door het studeren van literatuur automatisch goede invallen voor improvisaties. Of zo’n improvisatie tijdens de kerkdienst of tijdens een concert gespeeld wordt, maakt niet uit. Wel is het van belang om je vormenkennis op peil te houden, maar dat wordt ook door het studeren van literatuur gestimuleerd.”*

(Orgelnieuws: www.orgelnieuws.nl)

26 AUGUSTUS

JAAP ZWART (orgel en piano)

1.*	Prelude en Fuga voor orgel
(1940)	A. de Klerk
1917 - 1998
2.*	Boutade voor piano
(1950)	A. de Klerk
3.	Drie Inventionen voor orgel
(1945)	A. de Klerk
4.	Drie Inventionen voor orgel	H. Strategier
1912 - 1988
5.*	Bagatella voor piano
(1950)	H. Strategier
6.*	Toccatine voor orgel	H. Strategier
7.*	Prelude en Fughetta voor piano
(1930)	J. Mul
1911 – 1971
8.*	Toccatine voor piano	J. Mul
9.*	Choral joyeux voor orgel
(1938)	J. Mul
10.*	Passepied voor piano
(1942)	H. Andriessen
1892 – 1981
11.	Toccata voor orgel
(1917)	H. Andriessen
-
-

Vandaag een bijzonder concert, want het is voor het eerst in 40 jaar dat de orgelmuziek afgewisseld wordt met piano. Dat komt een beetje vanwege de Coronacrisis. De afgelopen tijd werd het zingen in de zondagse kerkdiensten beperkt tot een groepje van vier personen en de begeleiding deed Jaap Zwart dan altijd op de vleugel. En waarom dan ook niet tijdens het concert de vleugel gebruiken!

Een bijzonder concert ook al vanwege de inhoud van het programma: composities van de 'Tres Pueri' en hun meester Hendrik Andriessen. Tres Pueri staat voor drie kinderen en zo werd het drietal leerlingen van Hendrik Andriessen door hun leermeester wel genoemd. De drie zijn altijd bevriend gebleven en gedrieën componeerden zij voor de 50^e verjaardag van Andriessen de 'Missa Trium Puerorum'.

Albert de Klerk is als organist de bekendste van de drie. Hij was Stadsorganist in Haarlem, meer dan 60 jaar kerkorganist van de St. Josephkerk aldaar (als opvolger van Andriessen), en concerteerde tot op hoge leeftijd in en buiten Nederland. Ook in Harderwijk speelde hij een aantal orgelconcerten (6), de laatste in 1994. Steevast eindigde elk concert met een improvisatie over een lied, een psalm, maar wel liefst op een middeleeuwse toonladder. Als docent heeft de Klerk tal van nu (nog) actieve belangrijke organisten opgeleid: Bernard Bartelink, Hans van Nieuwkoop, Gonny van der Maten, Bernard Winsemius, om er enkelen te noemen die ook in Harderwijk gespeeld hebben. Als componist is De Klerk minder bekend. Toch componeerde hij veel werken voor orgel en kerkmuziek.

Jan Mul, zoon van een slager uit Haarlem, ontving al jong muzieklessen van Hendrik Andriessen, de organist van zijn Parochiekerk. Hij volgde op het Conservatorium compositielessen van Sem Dresden en was later werkzaam als organist in Overveen, het Conservatorium in Maastricht en als muziekrecensent bij de Volkskrant. Als componist is hij minder bekend, hoewel Hij componeerde wél de muziek voor de films van Bert Haanstra, waaronder Fanfare! Enkele dagen voor zijn overlijden kreeg de film de Nederlandse televisie première. Verder componeerde hij kerkelijke werken (Mis, te Deum) en muziek voor piano en diverse combinaties van instrumenten en stemmen.

Herman Strategier kwam al vroeg in aanraking met het orgel, omdat zijn vader (amateur)organist was in de St. Walburgiskerk in Arnhem. Na de HBS meldde hij zich bij de RK Kerkmuziekschool St. Caecilia in Utrecht, waar ook Andriessen doceerde. Na zijn opleiding was hij werkzaam in Arnhem, dat hij in 1944 moest verlaten. Na de oorlog volgde hij Andriessen op als organist van de kathedrale kerk St. Catharina in Utrecht. Tevens was werkzaam aan de school waar hij zelf z'n muziekopleiding volgde en aan de conservatoria van Utrecht en Rotterdam. Als componist is hij zeer actief geweest: 400 werken van de meest uiteenlopende genres. Voor alles was hij kerkmusicus. Aanvankelijk had hij veel moeite met de overschakeling van de katholieke liturgie van de 60'er jaren, maar hij schreef veel missen in Latijn én in het Nederlands, alsmede psalmbewerkingen. Zowel voor orgel als piano componeerde Strategier een aanzienlijk aantal werken.

Van Hendrik Andriessen zijn in de concerten in Harderwijk met grote regelmaat werken gespeeld: Fête Dieu, Sonata da Chiesa, Thema met variaties en vooral de Toccata. Een schril, hoog gelegen akkoord, gevolgd door enkele pedaaltonen vormt de opening. Na wat akkoordenwerk volgt een virtuoos gedeelte, waarin het thema naar voren komt. Na een zacht en langzaam intermezzo komt de felle afwisseling van virtuoze passages en akkoordenspel in alle hevigheid terug.

PS: op 1 juli jl overleed Louis Andriessen, een zoon van Hendrik en ook componist.

Manuel Tomadin is met lof afgestudeerd voor piano, orgel en klavecimbel. Hij heeft zich gewijd aan de uitvoeringspraxis van muziek uit de Renaissance en de Barok. Hij volgde daartoe cursussen bij een groot aantal organisten onder wie Peter van Dijk, Theo Jellema en Jean Claude Zehnder. Hij won prijzen op diverse concoursen in Italië en daar buiten (o.a. in Alkmaar in 2011). Hij heeft veel CD's gemaakt die uitstekende recensies kregen. Hij is momenteel werkzaam in Triëst als organist van de Lutherse kerk en als docent aan het Conservatorium. Daarnaast concerteert hij veel door heel Europa heen.

Erik-Jan van der Hel studeerde orgel bij L.P.A. Pors, bij Peter van Dijk en Jacques van Oortmerssen in Amsterdam en bij Maurice Pirenne in Utrecht. Daarnaast studeerde hij kerkmuziek en Klavecimbel. Hij won prijzen in Deventer, Graubünden en Innsbruck. Als organist is hij verbonden aan de Immanuelkerk in Ermelo, waar hij een Reil-orgel bespeeld (naar voorbeeld van het Hinsz-orgel in Tzum). Hij is docent en componeert regelmatig werken voor orgel en koor.

Geert Bierling werd geboren in Rotterdam en studeerde aan het Conservatorium aldaar de hoofdvakken orgel, piano, klavecimbel en kerkmuziek. Hij was van 1975 – 2000 de vaste bespeler van het historische Bätz-Witte orgel van de oude of Pelgrimvaderskerk in Rotterdam en is nu al een aantal jaren stadsorganist van Rotterdam (Stadhuis en de Doelen). Hij maakte naam met zijn 'Concerts populaires' op de orgels van de Doelen en de Laurenskerk, waarbij hij meer dan 200 orkestbewerkingen uitvoerde.

Als clavecinist, organist en harmoniumspeler treedt hij regelmatig op met musici van het Rotterdams Philharmonisch Orkest, Domestica Rotterdam en het New Trombone Collective. Geert Bierling is als docent orgel en klavecimbel verbonden aan het Fontys Conservatorium te Tilburg. www.geertbierling.nl

Sietze de Vries (1973) Ontving zijn eerste orgellessen bij Jaap Nieuwenhuijse in Gouda. Aan het Stedelijk Conservatorium in Groningen studeerde hij bij o.a. Johan Beeftinck, Jan Jongepier (improvisatie) en Wim van Beek. Uiteindelijk haalde hij het diploma Uitvoerend Musicus bij Jos van der Kooy aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Hij behaalde vele prijzen op orgelconcoursen, voor zowel interpretatie als improvisatie, waaronder het Haarlems Improvisatieconcours. Als improvisator heeft de Vries een grote naam opgebouwd. Hij ondernam al vele concertreizen in binnen- en buitenland. Hij is artistiek leider van het Orgel Educatie Centrum Groningen (in Leens) en sinds enkele jaren organist van de Martinikerk in Groningen. Daarnaast is hij docent aan het Gronings Conservatorium www.sietzedevries.nl

Willem van Twillert studeerde van 1971 tot 1978 aan het Sweelinck-conservatorium te Amsterdam orgel bij Piet Kee. Hij sloot zijn studie af met het diploma Uitvoerend Musicus (met onderscheiding) alsmede de aantekening improvisatie. Vervolgens studeerde van Twillert nog enkele jaren klavecimbel bij Anneke Uitenbosch en orgel bij Gustav Leonhardt, waarna hij cursussen volgde bij Daniel Roth, Ewald Kooiman en Klaas Bolt (improvisatie). Willem van Twillert heeft een uitvoerige concertpraktijk en maakte verschillende CD's en DVD's, waaronder één rond de Grote Kerk, samen met o.a. Jaap Zwart. www.willemvantwillert.nl/

Gerrie Meijers studeerde aan het Stedelijk Conservatorium in Arnhem bij Johan van Dommele en Hans van Nieuwkoop. In 1987 behaalde zij het Diploma Uitvoerend Musicus met onderscheiding. Tevens studeerde ze hoofdvak piano bij Arthur Hartung en Jacques Hendriks. Ze won prijzen op internationale concoursen in Toulouse en Nijmegen. Gerrie Meijers is momenteel organist van de Remonstrantse Kerk te Haarlem, heeft naast haar solistische activiteiten een uitgebreide praktijk als begeleidster bij o.a. KCOV Excelsior en Bachkoor Holland. Ze concerteert in binnen- en buitenland en maakte diverse CD-opnames.

Gerben Mourik Behaalde zijn Bachelor en Master-diploma's Uitvoerend Musicus (met de hoofdvakken orgel en improvisatie) aan het Brabants Conservatorium te Tilburg. Hoofdvakdocenten waren Bram Beekman en Henco de Berg. Daarna volgde hij nog privélessen bij o.a. Naji Hakim en Ben van Oosten en Thierry Escaich . Hij behaalde eerste prijzen op improvisatieconcoursen in St. Albans (GB) en Haarlem. Hij heeft een actieve concertpraktijk binnen en buiten Europa (o.a. Frankrijk, Duitsland, Engeland, USA). Gerben is momenteel organist van de Grote of St. Michaelskerk in Oudewater, waar hij sinds 2013 ook Stadsorganist is. Tevens is hij huisorganist en artistiek leider van de stad Klundert. www.gerbenmourik.nl

Jaap Zwart ontving zijn eerste muzikale onderricht van zijn vader Jaap Zwart die hem opleidde voor het Sweelinck Conservatorium in Amsterdam. Hij studeerde daar de hoofdvakken piano en orgel. Zijn studie sloot hij af aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag met het diploma Theorie der Muziek. Jaap Zwart is een veel gevraagd begeleider en heeft een drukke concertpraktijk in binnen- en buitenland. Tevens is hij als docent verbonden aan de Nederlandse Beiaardschool en het Amsterdams Conservatorium. Hij is organist in Harderwijk, Hattem en Zwolle. www.jaapzwart.nl

Bach: Preludium en Fuga: 15 juli
BWV 547: Manuaal

Musical notation for the first part of BWV 547: Manuaal, measures 1-7. The notation is in treble clef with a 3/8 time signature. It consists of three staves. The first staff contains measures 1 and 2, with measure numbers 1 and 2 above the notes. The second staff contains measures 3 and 4, with measure numbers 3 and 4 above the notes. The third staff contains measures 5 and 7, with measure numbers 5 and 7 above the notes. The music features a sequence of eighth notes in the first staff, followed by a series of sixteenth notes in the second and third staves.

BWV 547: Pedaal

Musical notation for BWV 547: Pedaal. The notation is in bass clef. It consists of a single staff with a 3/8 time signature. The music features a sequence of eighth notes and quarter notes.

BWV 547: Fugathema

Musical notation for BWV 547: Fugathema. The notation is in treble clef with a common time signature (C). It consists of a single staff. The music features a sequence of eighth notes and quarter notes.

Informatie over het orgel in Harderwijk

Website

Behalve informatie over de geschiedenis van het orgel, de dispositie en over concerten kunt u de programma's van alle concerten vanaf 1981 downloaden (Archief). Ook het programma van 2021, inclusief toelichting, is daar te downloaden. Daarnaast kunt u onder 'media' muziek horen van concerten uit vorige jaren en soms is als voorproefje muziek van de aanstaande concertgever te beluisteren. En uiteraard staat het laatste nieuws op onze home pagina.

www.harderwijk.nl

Facebook

Ook zijn wij op facebook te vinden: Harderwijk Bätz-orgel

URL: <https://www.facebook.com/groups/orgelharderwijk/>

Graag nodigen we u uit om lid te worden (te 'liken')

Samenwerking

Tussen de commissies van Amersfoort, Barneveld, Nijkerk en Harderwijk is een vorm van samenwerking opgestart. Promotie doen we deels met elkaar, we stemmen concerten op elkaar af en leren van elkaar.

Concerten aldaar:

Amersfoort: St. Joriskerk: Naber orgel (+ koororgel)

Orgelconcerten op de woensdagen 4 juli t/m 15 september: 20.00 uur.

Tevens: zaterdag 24 juli, 7, 14, 1 augustus: inloopconcert om 15.00 uur.

www.orgelconcertenjoriskerk.nl

Barneveld: Oude Kerk: Paradijs orgel (+ koororgel)

Orgelconcerten op de donderdagen 22 juli t/m 19 augustus 20.00 uur.

<https://stichtingconcertenoudekerkbarneveld.nl/>

Nijkerk: Grote Kerk, Van Deventer orgel

Orgelconcerten op de dinsdagen 6, 20 juli, 3, 17 en 31 augustus 20.00 uur.

www.orgelnijkerk.nl

Het orgel van de Grote Kerk in Harderwijk

1826/1827 gebouwd door Jonathan Bätz

1980/1981 gerestaureerd door fa. Flentrop

Dispositie:

Hoofdwerk:

Prestant	8 vt
Bourdon	16 vt
Roerfluit	8 vt
Baarpijp	8 vt
Octaaf	4 vt
Fluit	4 vt
Quint	3 vt
Octaaf	2 vt
Sesquialter	3 st D
Mixtuur	3-6st B/D
Cornet	4 st D
Fagot	16 vt B/D
Trompet	8 vt B/D

Rugwerk:

Prestant	4 vt
Holpijp	8 vt
Quintadena	8 vt
Viola di gamba	8 vt D
Gemshoorn	4 vt
Woudfluit	2 vt
Holfluit	1,5 vt
Flageolet	1 vt
Mixtuur	3-6 st
Dulciaan	8 vt
Tremulant	

Manuaalomvang	:	C - f''
Pedaal	:	C - d', aangehangen
Klavierkoppel	:	B/D